

وحدت اسلامی باید از آرمان اخلاقی به گفتمان راهبردی تبدیل شود

استاد دانشگاه دنیای افغانستان با اشاره به تلاش جریان‌های مختلف برای تبدیل اختلافات مذهبی به خصومت اجتماعی و سیاسی افزود: یکی از بزرگ‌ترین تهدیدها علیه امت اسلامی، تبدیل اختلافات مذهبی به خصومت اجتماعی و کارزارهای سیاسی و نظامی است؛ از این رو، نهادهای وحدت‌گرا باید مسلمانان را از مسیر تکفیر به گفت‌وگو، از سوء تفاهم به شناخت، از رقابت فرسایشی به همکاری و از منافع محدود داخلی به مسئولیت مشترک در قبال مسائل جهان اسلام هدایت کنند.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، پروفسور مرتضی حامد استاد دانشگاه دنیای افغانستان در وینار دوم چهلیمین کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی با اشاره به جایگاه وحدت در اندیشه رهبر شهید اطهار داشت: ایمان قوی، رهبری سالم، اراده قاطع و عزم خلل‌ناپذیر می‌تواند ملت‌ها را در برابر استکبار جهانی به پیروزی برساند و جمهوری اسلامی ایران نیز نمونه‌ای از این ایستادگی است.

وی با اشاره به نقش رهبر شهید در شکل‌گیری و حمایت از نهادهای اسلامی معاصر افزود: یکی از

مهم‌ترین نهادهایی که در مسیر تحقق وحدت اسلامی شکل گرفت، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی است؛ نهادی که می‌تواند بستر گفت‌وگوی مستقیم میان مذاهب اسلامی و تقویت دیپلماسی اسلامی باشد.

حامد تصریح کرد: پس از پیروزی انقلاب اسلامی و طرح مسئله فلسطین و دفاع از قدس به عنوان وظیفه‌ای جهانی برای امت اسلامی، رهبر شهید گامی فراتر برداشت و با حمایت از گفتمان و گفت‌وگوی رو در رو، زمینه ایجاد یک بستر بین‌المللی برای تقریب مذاهب اسلامی را فراهم کرد.

وی با بیان اینکه تقریب مذاهب اسلامی از منظر رهبر شهید، مقدمه دستیابی به وحدت و قدرت بین‌المللی جهان اسلام است، اظهار داشت: وحدت اسلامی مسئله‌ای تشریفاتی نیست، بلکه با استقلال کشورها، امنیت بین‌المللی، آزادی فلسطین، مقابله با افراط‌گرایی، کاهش منازعات مذهبی و افزایش قدرت چانه‌زنی کشورهای اسلامی ارتباط مستقیم دارد.

این اندیشمند جهان اسلام، نهادهای تقریبی را زیرساخت دیپلماسی اسلامی دانست و گفت: این نهادها به جای رقابت ناسالم میان شیعه و سنی، بر همکاری میان مسلمانان تأکید دارند و از نظر اجتماعی و فکری نیز می‌توانند در برابر پروژه‌های تفرقه‌افکنانه استکبار جهانی نقش‌آفرینی کنند.

وی با اشاره به تلاش جریان‌های مختلف برای تبدیل اختلافات مذهبی به خصومت اجتماعی و سیاسی افزود: یکی از بزرگ‌ترین تهدیدها علیه امت اسلامی، تبدیل اختلافات مذهبی به خصومت اجتماعی و کارزارهای سیاسی و نظامی است؛ از این رو، نهادهای وحدت‌گرا باید مسلمانان را از مسیر تکفیر به گفت‌وگو، از سوء تفاهم به شناخت، از رقابت فرسایشی به همکاری و از منافع محدود داخلی به مسئولیت مشترک در قبال مسائل جهان اسلام هدایت کنند.

پروفسور حامد با اشاره به دیگر نهادهای اسلامی شکل‌گرفته در این مسیر گفت: مجمع جهانی اهل‌بیت(ع)، دانشگاه مذاهب اسلامی، جامعه‌المصطفی‌العالمیه و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از جمله نهادهایی هستند که در راستای تقویت ارتباطات علمی، فرهنگی و مذهبی جهان اسلام شکل گرفته‌اند.

وی افزود: دانشگاه مذاهب اسلامی به عنوان بازوی علمی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی فعالیت می‌کند و جامعه‌المصطفی‌العالمیه نیز با تربیت و آموزش هزاران دانشجو و متخصص از کشورهای مختلف، نقش مهمی در گسترش ارتباطات علمی و فرهنگی جهان اسلام داشته است.

این استاد دانشگاه با اشاره به شرایط کنونی جهان اسلام اظهار داشت: با توجه به وضعیت نابسامان برخی کشورهای اسلامی و تداوم تجاوزات و فشارهای قدرت‌های جهانی، امت اسلامی در برابر یک انتخاب قرار دارد؛ یا باید به اختلافات ادامه دهد و ظرفیت‌های عظیم خود را فرسوده کند، یا با حفظ هویت‌های مذهبی بر مشترکات بزرگ اسلامی تمرکز کرده و به سوی همکاری تمدنی حرکت کند.

وی میراث رویکرد رهبر شهید در مسئله وحدت را در سه محور «گفتمان‌سازی، نهادسازی و شبکه‌سازی» خلاصه کرد و گفت: گفتمان‌سازی برای آن است که وحدت اسلامی به یک باور پایدار تبدیل شود، نهادسازی برای تثبیت و استمرار این باور و شبکه‌سازی نیز برای ایجاد ارتباط مستقیم میان علما، دانشگاهیان، نخبگان، جوانان و جوامع اسلامی و اتخاذ مواضع مشترک در برابر دشمنان مشترک است.

حامد تأکید کرد: جهان اسلام امروز بیش از هر زمان دیگری به وحدت و اقتدار اسلامی از طریق گفت‌وگوی بین مذاهب، گسترش همکاری، انتقال تجربیات علمی و فرهنگی، توسعه دیپلماسی اسلامی و تقویت همبستگی اجتماعی نیاز دارد.

وی با استناد به آیه «واعتصموا بحبل الله جميعاً و لا تفرقوا» خاطرنشان کرد: قرآن کریم وحدت را یک توصیه حاشیه‌ای نمی‌داند، بلکه آن را فرمانی الهی و شرط حفظ انسجام امت اسلامی معرفی می‌کند.

این پژوهشگر با اشاره به سه پیام بنیادین این آیه افزود: واژه «واعتصموا» نشان می‌دهد وحدت نیازمند اقدام و سازمان‌یافتگی است و نباید در حد شعار باقی بماند؛ «جميعاً» بیانگر آن است که مخاطب وحدت، همه امت اسلامی است و به یک مذهب، قوم یا کشور خاص محدود نمی‌شود و «لا تفرقوا» نیز بر مسئولیت مستمر مسلمانان برای جلوگیری از تفرقه تأکید دارد.

حامد در پایان اظهار داشت: اگر بخواهیم نقش رهبر شهید را در یک جمله تعریف کنیم، می‌توان گفت ایشان تلاش کرد اندیشه وحدت اسلامی را از سطح یک آرمان اخلاقی به سطح یک گفتمان راهبردی ارتقا دهد و اصل ایستادگی در برابر دشمن را به اثبات برساند.

وی با تأکید بر ضرورت بیداری و همگرایی امت اسلامی گفت: امروز بیش از هر زمان دیگری به وحدت، اقتدار اسلامی و همکاری میان ملت‌های مسلمان نیاز داریم و علما، دانشگاهیان و نخبگان جهان اسلام باید با تکیه بر اندیشه وحدت و نهادسازی، برای صیانت از آینده امت اسلامی تلاش کنند.

حامد در پایان از تلاش دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی برای برگزاری این کنفرانس و تأکید بر وحدت و همگرایی امت اسلامی قدردانی کرد.